

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Muziek van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

Gegevens		
datum	Naam instelling : Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	
28 februari 2017	Naam opleiding : hbo-bachelor Muziek (240 EC)	
onderwerp	Datum aanvraag : 9 november 2016	
Besluit	Graad opleiding : Bachelor of Music	
accreditatie hbo-ba	Variant opleiding : voltijd	
Muziek van de	Afstudeerrichtingen : Historische Instrumenten; Klassieke Muziek; Kerkmuziek;	
Hogeschool voor de	Kunsten Utrecht	Beiaard; Jazz/pop / Musician 3.0; Compositie; Composition
(005158)		for the Media; Composition and Music Production;
uw kenmerk		Composition Electronic Music; Music Design for Games
169010		and Interaction
ons kenmerk		In Afbouw: Composition and Music Technology; Music
NVAO/20170358/ND		Production and Performance; Music Technology and
bijlagen		Performance; Composition and Sound Design for Adaptive
2		Systems
	Locaties opleiding : Amersfoort, Utrecht	
	Datum goedkeuren panel : 21 maart en aanvullend op 23 mei 2016	
	Datum locatiebezoeken : 27, 28 en 29 juni 2016	
	Datum visitatierapport : 12 oktober 2016	

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna: het auditteam).

De hbo-bacheloropleiding Muziek van HKU leidt studenten op voor een gemengde en veranderende beroepspraktijk waarin verschillende combinaties van spelen, ontwerpen, lesgeven, componeren, leidinggeven en produceren naast elkaar en/of in samenhang met elkaar worden beoefend. HKU Utrechts Conservatorium leidt weliswaar studenten op met een primaire focus op klassieke muziek, historische instrumenten, of jazz en popmuziek, maar stimuleert en faciliteert tevens de mogelijkheid om muzikale stijlen te combineren. In de in 2010 gestarte nieuwe afstudeerrichting Musician 3.0 is een combinatie van stijlen, rollen en contexten expliciet aanwezig en is spelen en maken onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De afstudeerrichtingen van HKU Muziek en Technologie leiden op tot muziektechnoloog of componist.

Onderwerp 1. Beoogde eindkwalificaties

De schools HKU Utrechts Conservatorium (UC) en HKU Muziek en Technologie (M&T) hebben zich in de uitwerking van de eigen competenties voor de hbo-bacheloropleiding Muziek gebaseerd op de tien competenties uit het landelijke opleidingsprofiel. Deze competenties voldoen aantoonbaar aan de eisen die het internationale werkveld aan afgestudeerden stelt. UC en M&T hebben zeven duidelijke profielkenmerken geformuleerd, waaronder signatuur en eigenheid van de student, duurzame professionaliteit, co-creatie en interdisciplinariteit. UC en M&T geven op basis hiervan de opleiding een eigen kleur. De profilering sluit goed aan op wat er van de afgestudeerden in het brede, zich voortdurend ontwikkelende werkveld wordt verwacht.

De ontwikkeling van een onderzoekende houding en het vermogen tot kritische reflectie in relatie tot creërend vermogen krijgt aandacht in de uitwerking van de verschillende opleidingscompetenties.

Het internationale perspectief komt nader aan de orde in de uitwerking die UC en M&T hebben gemaakt van de competenties 'omgevingsgerichtheid', 'ambacht' en 'innovatie', waarbij de studenten hun muziekpraktijk in een internationale context moeten plaatsen. UC en M&T onderhouden over de competenties regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het (internationale) werkveld van de musicus, componist en muziektechnoloog.

Het auditteam beoordeelt deze standaard voor UC en M&T op grond van bovenstaande met een 'goed'.

Onderwerp 2. Programma

De afstudeerrichtingen van UC en M&T zorgen voor een actueel en relevant programma. Dit doen zij via de diverse contacten met het werkveld en via lectoraten en kenniskringen. De studenten krijgen onder andere via stages en projecten de gelegenheid hun beroepsvaardigheden te ontwikkelen.

Innovatieve elementen zag het auditteam het sterkst terug bij M&T en bij Jazz/pop.

De afstudeerrichting Musician 3.0. is in vorm ook innovatief, maar kan nog wel verder worden uitgewerkt. De overige (klassieke) afstudeerrichtingen van UC bieden een overwegend traditioneel programma. Het auditteam is van oordeel dat UC aan het programma – het leren beheersen van het instrument en het leren spelen van de geschreven noten – op zich niets hoeft te veranderen. Maar hij moet in het onderwijs zelf meer innovatie tonen.

Pagina 3 van 9 Inter- en multidisciplinaire samenwerking zag het auditteam het sterkst terug bij M&T, Musician 3.0 en ook bij Jazz/pop. Met name M&T heeft binnen het curriculum veel ruimte ingebouwd voor het werken aan projecten met partners uit de creatieve industrie en andere toepassingsgebieden. Ook ondernemerschap krijgt bij Musician 3.0, Jazz/pop en M&T veel aandacht. UC biedt ook de studenten van de klassieke richtingen lessen in ondernemerschap, maar de interesse van deze studenten is beperkt voor dit onderwerp.

Omdat de meeste studenten (deels) als ZZP'er aan de slag zullen gaan in een gemengde beroepspraktijk, acht het auditteam het belangrijk dat UC het besteden van aandacht aan en het investeren van tijd in het ontwikkelen van ondernemerschap niet aan de vrije keuze van de student overlaat.

UC en M&T hebben de eindcompetenties vertaald naar leerdoelen voor iedere module. De programma's van UC en M&T kennen een duidelijke, gestructureerde opbouw in verschillende fasen, leerlijnen (UC) en een indeling in drie vormen van professioneel handelen: 'spelen', 'maken' en 'communiceren' bij UC. Bij M&T gaat het om 'maken', 'ondernemen' en 'onderzoeken'. UC en M&T zorgen ook voor samenhang tussen deze vormen van handelen. Door het programma te volgen, kunnen de studenten de beoogde eindcompetenties bereiken.

Bij UC betreft onderzoek in eerste plaats (nog) bewustwording en reflectie op het eigen speel- en maakproces. Studenten schrijven in de educatieve leerlijn een Leerplanwerkstuk, maar UC beoogt nu een andere invulling van onderzoek. Bij Musician 3.0 vindt al artistiek onderzoek plaats. Het is belangrijk dat de docenten van UC op korte termijn besluiten over (de invulling van) passend onderzoek voor alle afstudeerrichtingen en duidelijke richtlijnen opstellen voor studenten. Daarover zijn de docenten al met elkaar in gesprek. M&T kent een onderzoeksleerlijn, waarin de studenten onderzoeksvaardigheden kunnen verwerven. De studenten voeren gedurende hun studie een aantal malen onderzoek uit en schrijven daarover o.a. een paper en een supportieve narrative. Aan een explicietere kennismaking met het internationale werkveld en internationale ontwikkelingen (UC) respectievelijk aan een actievere samenwerking van de studenten met het internationale werkveld (M&T) moeten zowel UC als M&T meer aandacht besteden.

UC en M&T hanteren met 'leren door (professioneel) te handelen' een duidelijk didactisch concept. Het auditteam heeft de vertaling van dit didactisch concept goed terug kunnen zien bij de afstudeerrichtingen Jazz/pop en Musician 3.0 en bij M&T. De gebruikte werkvormen passen goed bij dit concept. De docenten van de klassieke afstudeerrichtingen moeten in verband met de gewenste innovatie in het onderwijs ook nadenken over hun didactische aanpak en bijpassende werkvormen.

UC en M&T zorgen voor een studeerbaar programma; ook voor studenten met een functiebeperking.

UC en M&T hanteren bij de aanname van de studenten voor de verschillende afstudeerrichtingen een zorgvuldige en bij het soort afstudeerrichting passende toelatingsprocedure. Daarmee zorgen zij ervoor dat alleen studenten die de potentie hebben de studie met succes af te ronden, met de opleiding mogen starten.

De vooropleidingen van UC en M&T zorgen voor een goede voorbereiding op de toelating. Sterk punt is ook het onderzoek dat M&T uitvoert om de validiteit en betrouwbaarheid en de voorspellende waarde van de toelatingsprocedure te bewaken.

Pagina 4 van 9 Het auditteam komt tot het oordeel 'voldoende' voor standaard 2 voor de afstudeerrichtingen van UC. Met name de belangrijke aandachtspunten met betrekking tot innovatie in het onderwijs en ondernemerschap binnen de klassieke afstudeerrichtingen en de aandacht voor internationalisering binnen alle afstudeerrichtingen hebben binnen deze beoordeling zwaar meegewogen. Het auditteam beoordeelt standaard 3, 4 en 5 met een 'goed' voor UC.

Het auditteam is op grond van wat het gelezen en gehoord heeft tijdens de audit van docenten, studenten, alumni en werkveldvertegenwoordigers zeer positief over de opzet, inhoud en vormgeving van het programma M&T. Het auditteam komt op grond daarvan tot het oordeel 'goed' voor standaard 2, 4 en 5 voor M&T en excellent voor standaard 3, omdat M&T met dit programma internationaal een voorbeeld is voor andere opleidingen.

Onderwerp 3. Personeel

De afstudeerrichtingen van de opleiding worden verzorgd door gekwalificeerde en gedreven teams. De meeste docenten hebben naast hun baan als docent, als professional werk in de beroepspraktijk. Hun rijke ervaringen en inzichten zijn van grote waarde voor het curriculum. Alle docenten zijn individueel onderdeel van een professioneel-netwerk-in-beweging en brengen ook hun studenten daarmee in aanraking.

De docenten volgen individuele en/of gezamenlijke professionaliserings-/scholingstrajecten. Professionalisering op het gebied van onderzoek is een belangrijk speerpunt voor met name docenten UC. Docenten van UC en M&T participeren in de kenniskringen van de verschillende lectoraten van HKU en doen daar relevant onderzoek.

Het spreken van Engels is een aandachtspunt voor sommige docenten UC die les geven aan internationale studenten. Daar moet UC (meer) aandacht aan (blijven) schenken; bijvoorbeeld in de vorm van coaching en professionalisering.

Zowel de studenten UC als de studenten M&T zijn zeer tevreden over de kwaliteit van hun docenten.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande sterke punten en met inachtneming van enkele ontwikkelpunten voor UC als 'goed' voor zowel UC als M&T.

Onderwerp 4. Voorzieningen

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen van UC en M&T het mogelijk maken dat de studenten het programma kunnen volgen. De voorzieningen en de 'makersmentaliteit' van de opleiding passen bij elkaar. Er zijn voldoende (eigen) lokalen met het benodigde instrumentarium voor de studenten UC. Via het digitale reserveringssysteem Asimut is het mogelijk zeven dagen per week ruimten te reserveren.

De ICT- en bibliotheek-/mediatheekvoorzieningen van UC bieden de studenten voldoende materiaal en apparatuur ter ondersteuning bij de studie.

Ten tijde van de audit waren de studio-, ICT- en bibliotheekvoorzieningen van M&T in Hilversum up to date. Met de verhuizing naar de locatie Ina Boudier-Bakkerlaan in Utrecht gaat M&T er met het nieuwe studiecomplex en met de daar reeds aanwezige goede voorzieningen zelfs nog verder op vooruit.

De opleiding borgt de studievoortgang van de studenten o.a. door de inzet van een tutor en een studiecoach. Studenten zijn zeer tevreden over de begeleiding. De deuren staan altijd voor de studenten open en de lijnen zijn heel kort. 'Vooral in het eerste studiejaar houden de tutores je goed in de gaten', aldus de studenten.

Pagina 5 van 9 De studenten krijgen via verschillende kanalen de benodigde informatie. Het auditteam beoordeelt standaard 7 en 8 voor UC en M&T als 'goed'.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De opleiding bewaakt de kwaliteit van de opleiding goed aan de hand van mondelinge en schriftelijke evaluaties onder studenten, docenten, werkveld, alumni en vakgenoten. De lijnen zijn kort en de opleiding raadpleegt de studenten naast de officiële studentenquêtes ook regelmatig in formele en informele gesprekken. Op basis van de uitkomsten treft de opleiding aantoonbaar verbetermaatregelen. De opleiding zorgt er goed voor dat deze plannen inclusief het wie, wat, wanneer gaat doen, duidelijk worden gecommuniceerd naar alle betrokkenen.

Het auditteam beoordeelt deze standaard voor UC en M&T als 'goed'.

Onderwerp 6. Toetsing

Het auditteam is van oordeel dat UC en M&T op een valide en betrouwbare wijze toetsen en beoordelen met behulp van een passende mix aan toetsvormen of de studenten de competenties, kennis en vaardigheden op het vereiste niveau hebben gerealiseerd. In zijn totaliteit komen alle eindcompetenties één of meerdere malen (in samenhang) aan bod in de verschillende eindtoetsen van de verschillende afstudeerrichtingen.

Er is bij zowel bij UC als M&T sprake van een sterke ontwikkelingsgerichte feedbackcultuur. De traceerbaarheid van de totstandkoming van het gezamenlijk eindoordeel bij de eindproducties/-presentaties van studenten UC en de weging van de competenties ten opzichte van elkaar, vraagt nog aandacht. Daarover moeten de docenten van UC met elkaar heldere afspraken maken én vastleggen.

De beoordeling van het eindwerk 'Personal Development Plan (PDP)' van de afstudeerders M&T en de totstandkoming van het eindoordeel verliep voor het auditteam helder. De examinatoren maakten daarbij gebruik van een vrij strak protocol en een duidelijk beoordelingsformulier.

De examencommissie vervult een stevig rol in het borgen van de kwaliteit van tentaminering en examinering en houdt op een proactieve en reactieve wijze toezicht. De commissie is goed georganiseerd en werkt op basis van een duidelijke jaaragenda.

Het auditteam komt op basis van bovenstaande – stevige examencommissie, toetssysteem is op orde, maar het maken en vastleggen van heldere afspraken rondom de totstandkoming van de gezamenlijke eindoordelen vereist nog aandacht – tot het oordeel 'voldoende' voor UC voor deze standaard.

Het auditteam beoordeelt deze standaard voor M&T op grond van de sterke punten – stevige examencommissie, valide, betrouwbaar en inzichtelijk toetssysteem, strakke protocollen bij de (eind)examens - als 'goed'.

UC

Studenten hebben in hun eindproducties en in hun schriftelijke werk aangetoond dat zij op voldoende hbo-bachelorniveau kunnen functioneren als startend beroepsbeoefenaar i.c. musicus in een brede beroepspraktijk. Veel afgestudeerden van UC zijn werkzaam in een gemengde beroepspraktijk of zijn doorgestroomd naar een masteropleiding. Daarmee tonen zij aan dat zij voldoende niveau hebben.

Het oordeel van het auditteam over het niveau van de verschillende eindwerken varieerde van een voldoende tot een goed. Het auditteam beoordeelde één van de afstudeeronderdelen – het leerplanwerkstuk - van één student als onvoldoende. Het beoordeelde de leerplanwerkstukken en/of repertoireonderzoeken en het artistiek onderzoek van de overige studenten met minimaal een voldoende, zij het dat deze zeer divers van inhoud en kwaliteit waren.

Het auditteam was over het algemeen positief over het technisch en artistiek niveau van de studenten tijdens de eindproducties. Er was wel verschil te zien in de repertoirekeuze, variatie en durf hierin, in de presentatie en de (mate van) samenwerking met andere musici. Eén voorstelling beoordeelde het auditteam als twijfelachtig. De eindproductie had beter uit de verf kunnen komen, als de student meer tijd had genomen om met zijn medestudenten te repeteren.

Het auditteam komt op basis van bovenstaande bevindingen (niveau variërend van een voldoende tot een goed, met één twijfelachtige eindvoorstelling en één onvoldoende leerplanwerkstuk) tot het oordeel 'voldoende' voor UC voor deze standaard.

M&T

Studenten hebben in hun graduation projectportfolio's, supportive narratives en de presentatie van hun Professional Development Plan aangetoond dat zij vakbekwame, innovatieve en ondernemende muziektechnologen zijn die op een goed hbo-bachelorniveau kunnen denken en handelen in een zeer breed en voortdurend veranderend werkveld.

De studenten reflecteerden veelal goed en waar nodig ook kritisch op hun eigen onderzoek en gaven duidelijke voorbeelden van de (voor hen) belangrijkste projecten. Ook lieten zij zien dat zij goed hadden nagedacht over hun mogelijke vervolgstappen/ hun professionele ambities voor de (nabije) toekomst.

Dat de afgestudeerden het beoogde niveau hebben gerealiseerd, wordt onderstreept door het feit dat veel studenten na afstuderen werk hebben gevonden als muziektechnoloog en/of zijn doorgestroomd naar een masteropleiding.

Het auditteam komt voor M&T tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Algemene conclusie

Het auditteam is van oordeel, dat de gekwalificeerde en gedreven docenten van UC en M&T ervoor zorgen dat studenten zich kunnen ontwikkelen tot musicus, componist of muziektechnoloog.

Het auditteam is zeer positief over M&T. M&T heeft een toekomstvisie en een duidelijk profiel richting de beroepspraktijk. Binnen UC is het auditteam het meest positief over de afstudeerrichtingen Jazz/pop en Musician 3.0.

Op grond van bovenstaande oordelen komt het auditteam – mede gelet op de beslisregels van de NVAO – tot een overall oordeel 'voldoende' voor UC en tot een overall oordeel 'goed' voor M&T.

Pagina 7 van 9 Het auditteam beveelt UC aan op korte termijn in elk geval met de volgende drie belangrijke aandachtspunten aan de slag te gaan:

- voor de klassieke afstudeerrichtingen op zoek gaan naar een andere i.c. meer innovatieve manier van inhoud geven aan het onderwijs en de didactische aanpak en werkvormen hierop afstemmen;
- een besluit nemen over passend onderzoek voor alle afstudeerrichtingen en duidelijke richtlijnen opstellen voor studenten;
- heldere afspraken maken over de totstandkoming en weging van het eindoordeel en deze afspraken vastleggen.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Besluit

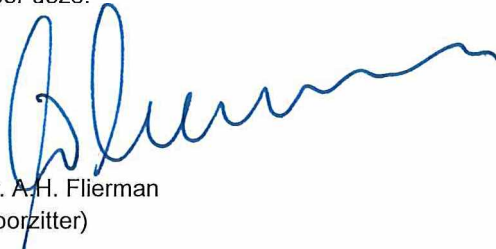
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht te Utrecht in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 16 januari 2016 naar voren te brengen. Bij e-mail van 3 februari 2017 heeft het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot een enkele tekstuele aanpassing.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Muziek (240 EC; variant: voltijd; locaties: Amersfoort, Utrecht) van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht te Utrecht. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: Historische Instrumenten; Klassieke Muziek; Kerkmuziek; Beiaard; Jazz/pop; Musician 3.0; Compositie; Composition for the Media; Composition and Music Production; Composition Electronic Music; Music Design for Games and Interaction. In afbouw: Composition and Music Technology; Music Production and Performance; Composition and Sound Design for Adaptive Systems. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 28 februari 2017 en is van kracht tot en met 27 februari 2023.

Den Haag, 28 februari 2017

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel HKU Utrechts Conservatorium	Beoordeling door het panel HKU Muziek en Technologie
Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Goed	Goed
Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	Voldoende	Goed
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed	Excellent
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed	Goed
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	Goed	Goed
Personeel	6. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.	Goed	Goed
Voorzieningen	7. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	Goed	Goed
	8. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Goed	Goed
Kwaliteitszorg	9. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Goed	Goed
Toetsing	10. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.	Voldoende	Goed
Gerealiseerde eindkwalificaties	11. De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende	Goed
Eindoordeel		Voldoende	Goed

Bijlage 2: panelsamenstelling

- Drs. W.G. van Raaijen, (voorzitter) is partner bij Hobéon en is veelvuldig betrokken geweest bij audits waaronder accreditatieaudits in het domein van het kunstvakonderwijs;
- W. Hendrickx, (lid) is componist van kamermuziek, orkestwerken en opera en doceert compositie aan de Conservatoria van Antwerpen en Amsterdam;
- N. Mulder, (lid) is internationaal actief als componist en musicus, van zowel gecomponeerde als geïmproviseerde muziek;
- P.L. Perquin, (lid) is manager, componist en producer van hedendaagse popmuziek en nationaal en internationaal zeer actief; tevens is hij voorzitter van BAMl, de beroepsvereniging voor auteur-muzikanten en bestuurslid van Buma/Stemra;
- J.E.R.A. van Oerle (student-lid) rondde in 2015 zijn bachelor Docent Muziek af en studeert thans Master of Music bij Fontys Tilburg.

Het panel werd ondersteund door G.C. Versluis, secretaris (gecertificeerd).